

OUTDOOROVÝ ČASOPIS S UNIKÁTNÍ DISTRIBUCÍ – ROZDÁVÁN ZDARMA VE 430 OUTDOOROVÝCH CENTRECH
KOMPLETNÍHO DOBRODRUHA NAJDETE ROVNĚŽ NA WEBOVÝCH STRÁNKÁCH WWW.CASOPISDOBRODRUH.CZ

4 2012 DOBRODRUH ZDARMA

Ročník XVI.

DVOUMĚSÍČNÍK PRO AKTIVITY V PŘÍRODĚ

VYSOČINA – PRADÁVNÁ ZEM ZUBRŮ A VLKŮ

Wade Dawis napsal: „Toužil jsem po místě, kde by sny nekončily úsvitem.“ Já jsem taková místa objevil na Vysočině...

Blankytné nebe, klenoucí se nad Českomoravskou vrchovinou, vyzývá k dalekým toulkám. Na štítu pod dřevěnou bustou zubra čteme: „Na památku všem zubrům žijících na těchto místech na zubří pasece, na které Martin Jíra v dubnu roku 1270 založil vesnici Zubří.“ Zubry dnes v Zubří rozhodně nenajdeme, – tichou ves střeží v čp. 29 impozantní chráněný strom jirovec maďal – kaštan koňský (*Aesculus hippocastanum*), a nedaleko ní Zuberský rybník. A široko daleko – nádherné okolí s drsnou vysočinskou krásou a pradávno paměti...

ZA POSLEDNÍM VLKEM VYSOČINY

Kdysi žilo na Českomoravské vrchovině mnoho vlků: zanechali po sobě stopy ve jménech vesnic i míst – Vlčkov, Vlčatce, Vlčí hrdlo, Vlčí kámen... Dochovalo se i množství pověstí, které se kdysi vyprávěly v dýmajících mlhách vysočinských uhlířů, u plápolajících ohňů dřevařů a dřevorubců a u hřebyčivých pečí a kachlových kamen vysočinských chalup – za mrazivých, nekonečných zim, kdy záplavy sněhu zavalily cesty a krutý mráz a nemilosrdný vítr pronikal pod kožichy rolníků až k morku jejich kostí. V lesích dokonce dodnes můžeme objevit stopy po vlčích jamách, do nichž se obávané šelmy chytávaly. (Nejznámější z vlčích jam nalezneme za Karasínem.)

Českomoravská vrchovina byla až do počátku 13. století pokryta neproniknutelným hraničním pralesem, který oděloval historické země Čech a Moravy. Neprostupný pomezí hvozď protínaly pouze úzoučké zemské stezky; neznámější z nich – Stezka Žďársko – Libická

Z Kamenice se poutníku otevírají daleké rozhledy na Žďárské vrchy

– spojovala Prahu s Brnem. Úzké stezky byly určeny jen pro pěší poutníky a pro soumary, povozy by jimi neprojeły. Smíšený prales poskytoval bezpečné útočiště lesní zvěři.

Panenská divočina se však začala dramaticky měnit již od 13. století,

kdy mohutná kolonizační vlna pronikala i do vyšších poloh a hlubokých hvozďů. Údolím proti toku Svatky pronikali noví a osadníci, především z nejnižšího cípu Moravy. V okolí osad mizel prales – kácením a žďařením. S divočinou ovšem mizeli i její divocí obyvatelé:

nejdříve z Vysočiny vymizel patrně los (někdy v 16. století), po něm zubr (poslední zmínku o zubrech najdeme z doby panování Rudolfa II.). Kdy byl vyhuben medvěd nelze s jistotou určit, ale z nepřímých důkazů lze usuzovat, že na Novoměstsku žil ještě v 17. stol. Za to osud posledního vlka Vysočiny je možno zrekonstruovat naprosto přesně...

TRAGEDIE POSLEDNÍHO VLKA

Na scénu dramatu posledního vlka se dostaneme po turistické značce, vedoucí ze Zubří přes vrchy Kamenice a Metodku do Koníkova, Odrance a přes Studnici do Nového Města na Moravě.

Nedaleko Zubří v lokalitě Český les byl 1. ledna L. P. 1830 postřelen karasinským adjunktem Thiermanem do levého předního bahu poslední legendární vlk Vysočiny. O den později poraněnou šelmu zastřelil revírník V. Marzik (Mařík) ze Stříteže. Vlk byl zastřelen v rovenském revíru mitrovského panství (avšak na vojtěchovském katastru).

Lesní stezka nás vede hlubokými lesy po půdě zdobené bocháňky bělochemu sivého (*Leucobryum glaucum*) kolem bystrin a pramenišť, lemovaných romantickými kulisami kapradin k mramorovému pomníčku pod třemi prastarými buky (lokalita Vlčí kámen 722 m n. m.) s dobře čitelným nápisem: „Zde byl 2. ledna roku 1830 zastřelen revírníkem V. Marzikem ze Stříteže VLK, který vážil 88 funtů a jest na hradě Pernštejně vypcán.“ (Funt = pfund = 513,75 g.) Vlk tedy vážil něco přes 49 kg a byl vypcán a vystaven až do roku 1986 na hradě Pernštejně. Poté byl (z důvodu poškození – prý hlazením návěšníků = byl tedy „vyhlazen“ podobně) uložen do hradního depozitáře.

Mnohokrát jsem přemýšlel nad posledními měsíci, týdny a dny osamělého vysočinského vlka. Jaká byla širavá a bezútesná samota společenské šelmy? Na jeho teskné volání nepřicházela žádná odpověď. Jeho táhlé vytí jen zažihalo lovecovou vášně v srdcích lovců a sobeckou touhu po vzácné troje. Tak jako ve vlčích krajinách dnes...

Nedaleko vlčího památníku se nachází přírodní památka Vlčí kámen s bezzásoho-

vým režimem, která byla vyhlášena v roce 1990, a která chrání zbytek starého lesního porostu jedlosmrkové bučiny, jež byla dříve tak charakteristická pro chudá, kyselá stanoviště vyšších poloh Žďárských vrchů. Na extrémně klimaticky exponovaném balvanitě svahu ve výšce 750 – 766 m n. m. je zachován zbytek starého bukového porostu s přimíšeným smrkem. Stará bučina s doupnými stromy je významným hntzdištěm ptactva. Stáří buků se pohybuje v rozmezí 140 – 180 let.

Dnešní „Přírodní památka Vlčí kámen“ byla dříve mezi lesníky a šlechtici známa pod jménem Sóllo. Mitrowská šlechta (starobylý rod Mitrowských z Mitrovic a Nezamyšle) z Dolní Rožinky zde pořádala letní radovánky. Ještě dnes rozeznáme uprostřed ohrady nedaleko vstupní brány rovnou plochu o rozměrech 10 x 10 metrů. Na této ploše se konaly taneční zábavy a slavnostně se tu ukončovaly panské hony. Je zajímavé nahlédnout v nedalekých Roženeckých Pasekách do „Pamětní knihy obce Roženeckých Pasek“ (Kronika byla založena v roce 1928). Kronikář František Prudký (nar. 1877) o posledním vlku a o zmíněné lokalitě napsal: „Roku 1830 v lese jihovýchodně od Pasek v hvině zastřelil revírník Marzik ze Stříteže obrovského vlka, který je na Perštýně vypcáný dosud k vidění. Vlk vážil 88 starých funtů, na onom místě stojí mramorový kámen s nápisem. O něco výše nad tím na vrcholku zvaném U nové boudy (starí lidé tam dosud říkají u svatě Anny) dle dosud žijících pamětníků stávala kaplička. Na svatou Annu tam bývala každý rok pouť se zábavou. Později v létě se prý tam tancovalo každou neděli. Sjíždělo se tam panstvo z celého okolí z Rožinky a Bystřice, přitom jak obyčejně v lese se páchala neplecha. To trvalo tak dlouho až jednou, když byli v nejlepší zábavě, se jim objevilo náck zjevení a všechno se rozutíkalo. Od té doby se tam více zábavy nepořádaly. Budova sama časem se rozpadla, nyní znát jen základy a sklepní zdi. Dle pověstí prý chtěly na těch místech založit dědinu, dvě budovy jsou tam odtud převezeny a sice č. 1 a 5, které snad stály u lipky, byly zde dřeva a tak se daly převézt.“

Rezervace Vlčí kámen

Pomník věnovaný zubrům v obci Zubří

VYSOČINA

pradávná zem zubrů a vlků

► *Dokončení ze str. 1*

Josef Sklenář, žijící nyní v Poličce, o tom ze svých pamětí ledacos vypravuje, což se ani psát nehodí.

U Vlčího kamene jsem byl mnohokrát, letní veselice patří minulosti a dědina tam nestojí. Naštěstí. Jen hluboký hvozd, šepot větru v prastarých korunách, vlčí klid...

DALEKÉ OBZORY

Nedaleko Vlčího kamene se můžeme pokochat překrásnými výhledkami na táhlé vlnobití vysočinských kopců. První z jich najdeme na Kamenici (780m n.m.), kde se nachází i „patafyzický“ památník Karafiátových Broučků. Značená turistická stezka nás zavede na další nádhernou vyhlídku – vrch Metodka (780m n. m.), kde se nalézá rovněž památník, tentokrát partyzánské skupiny Miroslava Tyrše (zde zahynuli partyzáni Ruřa Krasavina, František Olejník a František Lastovička). Daleké výhledy provedou naše oči fascinujícím lovištěm posledního vlka Českomoravské vysočiny.

POST SKRIPTUM

Vlk z Vlčího kamene ve skutečnosti posledním vlkem na Českomoravské vrchovině nebyl. V roce 1917 vyštvala válečná vřava jednoho vlka z Karpat až k Tišnovu. U Skryjí – v kouzelném údolí říčky Loučky však azyl nenalezl – byl zastřelen u dvora místního mlýna, kam jej přilákala vůně zabíjačky.

STOJÍ ZA NÁVŠTĚVU

Asi kilometr od Vlčího kamene nalezneme samotou Kolonie Marie, kterou zde nechala postavit pro lesní dělníky hraběnka Mitrovská – Marie Baworowská. Půvabná samota u lesní mýtiny je obydlena dodnes.

Pokud odbočíme ze žluté turistické značky u kamenného pomníčku „U Hubáčka“ po lesní cestě vlevo směrem na Koníkov a po chvíli lesní zarostlou stezkou vpravo, dorazíme ke starému pomníčku U tří smrců, kde v roce 1840 prý hrabě Wladimir Mitrovský zastřelil jednou ranou z kulovnice tři smrce. (Zaškrácná náhoda nebo myslivecká latina? To dnes patrně již nikdo nerozluští.) Pomník zde nechal postavit sám pan hrabě.

Ve víscé Odranec nalezneme impozantní chráněný strom – javor klen (*Acer pseudoplatanus*); obvod kmene ve výšce 1,3 m má 525 cm, výška koruny je 24,5 m a výška stromu 28 m. Odranec je zajímavý i svou minulostí: 11. 6. 1619 v okolí vsi spadly tři meteority, jeden přímo do vsi, druhý za humny a třetí v blízkém lese. Meteority byly vykopány ze země a odevzdány tehdejšímu majiteli novoměstského panství Vilému Dubskému z Třebomyslic. Jeden se dostal do soukromé sbírky v Telecím. Všechny meteority se však později ztratily. Kuriózní událost se stala námětem pro český fantastický film „Kam zmizel kurýř“ (scénárista však příhodu umístil k Novému Městu nad Metují).

RADY DO BATOHU

K orientaci v popisovaném území dobře poslouží turistická mapa z Klubu edice českých turistů č. 48 – Žďárské vrchy (měřítko 1 : 50 000).

Mnoho místopisných zajímavostí lze získat z průvodce Pavla Svobody Novoměstsko (nakl. SURSUM 2001)

Historii území se zabývá kniha Pavla Svobody „Krajem kamení a jeřabin“ (nakl. SURSUM 2002)

Osudy posledního vlka Vysočiny i vysočinské vlčí pověsti je možno nalézt v knize J. M. Kvasnici „Krajina s vlky – Rapsodie šedých stínů“ (nakl. Élysion 2009).

JAROSLAV MONTE KVASNICA

Foto: Zdenka Prokešová

VÝSTAVIŠTĚ
ČESKÉ BUDĚJOVICE a.s.

Budoucnost českého zemědělství a českého venkova

39. ročník
mezinárodní výstavy
země
živitelka

Ekostyl

Mezinárodní výstava
družstevnictví

Výstava je pořádána ve spolupráci s MZE, MMR, AK ČR a Potravinářskou komorou ČR

30.8. - 4.9. 2012

čtvrtek - pondělí 9.00 - 18.00 hodin
úterý 9.00 - 17.00 hodin

Zemědělská technika
Rostlinná a živočišná výroba
Obnova a rozvoj venkova
Potravinářská výroba
Služby pro zemědělství
Lesní a vodní hospodářství
Odborný doprovodný program
Národní dožínky

www.vcb.cz

OKEM DOBRODRUHA 2012

Filmová soutěž, letos již třináctý ročník!!

Filmová soutěž Okem dobrodruha se koná v rámci outdoorového festivalu RAJBAS (23.–25. 11. 2012). Třináctý ročník soutěže OKEM DOBRODRUHA je opět příležitostí prezentace filmů (v délce do 15 minut) v širším kruhu lidí stejných zájmů.

Letos, stejně jako vloni poprvé, vystoupíme na filmové soutěži Okem dobrodruha s hodnocením „online“. Již v pátek proběhne předání jedné z cen. Zkušení vybraní hodnotitelé ve stylu porotců „super star“ bezprostředně po veřejné projekci ohodnotí zdařilost filmu a v závěrem předají tomu, který budou považovat za nejlepší či nejzajímavější zvláštní cenu. Vloni se porotcům Mirkovi Nápřavovi a Pepovi Uherkovi nejvíce líbil a Zvláštní cenu „SDRCARLI.CZ“ získal film PHANTOM, Cima Grande, režiséra, scénáristy a kameramana Martina Grajciara z Bratislavy. Diváci mají možnost přímé konfrontace svého hodnocení s výsledky online soutěže.

Projekce vybraných soutěžních snímků proběhne v pátek 23. 11. od 16:00 v sále kina. Promítání dalších soutěžních filmů v sobotu bude uvedena na vedlejší scéně. Vyhlášení výsledků a předání cen se tradičně uskuteční v sobotu v 24. 11. od 18:00 hodin na festivalové hlavní scéně Dělnického domu spolu s projekcí porotou oceněných snímků.

Už jste se zúčastnili nějaké vaší významné sportovní události outdoorového charakteru? Nafilmovali jste na svých cestách něco zajímavého? Máte pro nás nějaký příběh outdoorově laděný? To vše zpracované v podobě patnáctiminutového filmu nám můžete poslat do soutěže Okem dobrodruha.

Více na stránkách www.festivalrajbas.cz

POZOR: uzávěrka přihlášek a zaslání filmů (DVD) je 21. 10. 2012 !!!

Organizátorka soutěže Alena Žáková

KNIHOVNA

Norm Longley SLOVINSKO

Geografická rozmanitost, v mnoha jiných zemích naprosto nepředstavitelná, zdvojnásobuje velikost Slovinska. Je to země nekonečné různosti a magických krajín, svírající v náručí říší bílých vápencových hor, ohromující podzemní svět jeskyní, rozmáchlé vinice a skalnaté pobřeží, zkrášené historickými přístavy. Od doby, kdy se slovinský národ s vysokým počtem městského obyvatelstva vymanol z poněkud dusivého objetí Jugoslávské federace, začal vést s uvolněnou lehkostí spořádaný život podle pravidel nové Evropy. Tato malá země, politicky a ekonomicky stabilní, návštěvníky neustále překvapuje a vyvádí z míry svým nenápadným šarmem.

Úvodní kapitola vás ve zkratce seznámí se Slovinskem, napoví, kdy nejlépe vyrazit a co byste neměli minout. V oddílu Základní informace najdete dobré rady před odjezdem a další poznatky, takže vás na cestách nic nezaskočí. Kapitoly provázející po jednotlivých regionech Slovinska pronikají do hloubky. Každá začíná seznamem nejzajímavějších pozoruhodností, stručným všeobecným seznámením s regionem a mapou, podle které můžete plánovat svoji cestu. Poslední kapitola Souvislosti vás uvede do historie, seznámí vás se slovinskou literaturou, filmem a hudbou. Do knihy jsou také průběžně zařazeny dvě barevné přílohy o podzemním světě slovinských jeskyní a podmínkách pro všemožné druhy sportů a outdoorových aktivit.

400 + 28 stran, brožovaná vazba. Běžná cena: 598 Kč.

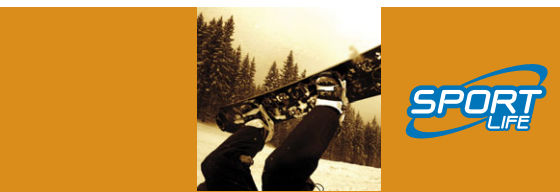

zlatá štika
vinotéka a e-shop

široký výběr tuzemských i světových vín

u železné lávky 10
118 00 Praha 1
+420 608 968 667
www.zlata-stika.cz
info@zlata-stika.cz
po-pa 11-20, so 16-21

www.sport-life.cz

mezinárodní
SPORTOVNÍ
veletrh

SPORT
LIFE

souběžně probíhá

Bike Brno

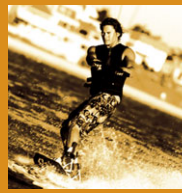
Mezinárodní cyklistický veletrh

Caravanning Brno

Mezinárodní výstava karavanů a obytných automobilů

Dance Life Expo

Trade & Show Dance Event

4. – 7. 10. 2012
BRNO – VÝSTAVIŠTĚ

Kontakt: Veletrhy Brno, a.s. | Výstaviště 1, CZ – 647 00 Brno | Tel.: +420 541 152 923

Fax: +420 541 153 068 | E-mail: sport-life@bv.cz | www.sport-life.cz

central
european
exhibition
entre

BVV
Veletrhy
Brno

Soutěž Ceny Kudy z nudy letos již počtvrté

Internetový portál Kudy z nudy, který provozuje agentura CzechTourism, vyhlásil čtvrtý ročník populární soutěže Ceny Kudy z nudy 2012. Cílem této soutěže je především podpora domácího cestovního ruchu a přiblížení turisticky zajímavých míst a novinek sezóny turistům. Pro každý ze 17 cestovatelských regionů bylo do soutěže nominováno 10 atraktivních míst, které vycházely z doporučení regionálních partnerů.

Celkem 170 atraktivních nabídek ze 17 regionů je rozděleno do tří kategorií – tradiční turistický cíl, novinka turistické sezóny a originální podnikatelský počin. V každém regionu byly vybrány ty nejzajímavější a nejatraktivnější místa tak, aby se neopakovaly nabídky z loňských let. Finální nominace byly stanoveny redakcí portálu www.kudyznudy.cz ve spolupráci s regionálními partnery.

Hlasování v letošním ročníku soutěže Ceny Kudy z nudy 2012 probíhá od 1. července do 30. září 2012 na internetovém portálu www.cenykudyznudy.cz. Do soutěže se může zapojit každý uživatel, který může hlasovat maximálně pro 20 aktivit. Hlasováním se všichni účastníci dostávají do soutěže o atraktivní ceny.

Praha letos vytáhla do boje hned s několika muzei. Těmi nejzajímavějšími budou zcela jistě Muzeum gastronomie, kde vás provedou historií přípravy pokrmů, a Muzeum Káji Saudka, které zachycuje život a dílo českého komiksového veličana, jehož kresby u nás zná úplně každý. Ve středních Čechách mají letos premiéru večery

na sedleckém opatství, jejichž hlavní součástí je noční prohlídka opraveného a na seznam UNESCO zapsaného chrámu Nanebevzetí Panny Marie a světově známé kostnice hřbitovního kostelíka Věch svatých.

Region Plzeňsko a Český les přináší také celou řadu soutěžních aktivit, mezi premiérami naleznete třeba jubilejní prohlídky pivovarů Pilsner Urquell. Západočeské lázně představují rodinnou vilu Becherů. Architektonicky hodnotná stavba majitelů světově známé likérky zapsaná na seznamu kulturních památek je dnes upravena na interaktivní galerii pro mladé výtvarníky.

Jižní Čechy nabízejí jako žhavou novinku zastrčený zábavní park Hopsárium v Českých Budějovicích pro děti i dospělé. K dispozici je například osm metrů vysoká prolézácí věž, skluzavka a zejména maxitrampolína. Turistický region Šumava má na vítězství velmi slušně naslápnuto díky první Stezce v korunách stromů v Česku. Celá rodina se může projít lesem u Lipna ve výšce až 24 metrů nad zemí a vidět zblízka svět, ve kterém žijí ptáci.

Ve Štúknově v regionu Severozápadní Čechy je letos po dvaceti letech pro veřejnost opět zpřístupněn zrekonstruovaný zámek. Novinky na tomto poli nejsou tak časté, takže milovníci renesančních staveb si dozajista přijdou na své. Českolipsko a Jizerské hory nasazují do klání muzeum další české legendy. Muzeum Čtyřlístku v Doksech ocení zcela jistě všechny generace. Legenda trvající od 60. let má konečně důstojný svatostánek.

Královéhradecko přichází s Muzeem papírových modelů v Polici nad Metují. Další muzeum, tentokrát věnované řeznictví, naleznete nově v Náměstí nad Oslovou.

Jednoho z favoritů má v soutěži i Brno, které konečně otevřelo zrekonstruovaný skvost funkcionalistické architektury – vilu Tugendhat. V Jeseníku sází na krajovou historii a otevřeli expozici o nechvalně známých čarodějnických procesech. Šanci na turistický hit má ale také Severní Morava a Slezsko s areálem Dolních Vítkovic, který je národní kulturní památkou a má rozhodně co nabídnout.

V českých lázních přibýlo zahraničních hostů

Do českých lázní přijelo v letošním prvním pololetí 170 tisíc zahraničních hostů, což bylo o 1,9 procenta více než ve stejném období předchozího roku. Počet přenocování se meziročně zvýšil o 7,3 procenta, když dosáhl 1,5 milionu.

Za rychlejším růstem počtu přenocování stojí výrazný nárůst příjezdů ruských turistů, kteří se v českých lázních tradičně zdržují nejdéle. V první polovině roku jich do našich lázní přijelo 46 tisíc, což představuje meziroční nárůst o 14,3 procenta. Průměrná délka pobytu v lázeňských ubytovacích zařízeních dosahovala v prvním pololetí u zahraničních turistů 8,92 přenocování na příjezd, u Rusů se tato hodnota vyšplhala až na 12,71 přenocování na příjezd. V lázních přibýlo také turistů z Ukrajiny, Slovenska a některých asijských zemí. Mírně ubylo naopak hostů z evropských zemí – Rakouska, Německa, Francie či Itálie.

„Rusko a Ukrajina jsou pro české lázeňství tradičně velmi významné trhy. V minulém roce jsme proto v těchto zemích provedli podrobný marketingový průzkum, který nám umožňuje lépe zacílit naše marketingové aktivity. Pozitivní výsledky za první pololetí nás pochopitelně velmi těší,“ uvedl Rostislav Vondruška, generální ředitel agentury CzechTourism.

Celkem v prvním pololetí zavítalo do českých lázní 349 tisíc domácích

a zahraničních hostů, což bylo o 1,6 procenta více než ve stejném období předchozího roku.

České lázně mají co nabídnout a zcela není vyčerpána jejich kapacita. Proto byla 20. srpna spuštěna integrovaná marketingová kampaň, která by měla oslovit další potenciální návštěvníky lázní z domova i ze zahraničí. Probíhá on-line i prostřednictvím tiskových médií s cílem propagovat tři produkty – „kulturní dědictví, sport a aktivní dovolenou“, „lázeňství a wellness“ a „medical tourism“. V oblasti lázeňství bude směřovat hlavně na české, německé a ruské turisty, v oblasti medical tourism především na klienty z Ukrajiny.

45. ročník mezinárodního filmového festivalu TOURFILM
KARLOVY VARY 4. – 6. ŘÍJNA 2012
www.kudyznudy.cz www.tourfilm.cz